

Toelichting bij het model bestuursreglement 'alcohol in sportkantines'

Inhoudsopgave

- 1 Inleiding
- 2 Waarom een bestuursreglement voor sportkantines?
 - 2.1. Wettelijke grondslag; Drank- en Horecawet
 - 2.2. Paracommercie
 - 2.3. Verantwoord alcoholgebruik en sport
- 3 De inhoud van het model bestuursreglement
 - 3.1. Algemene bepalingen
 - 3.2. Sociaal-hygiënische bepalingen
 - 3.3. Bestrijding paracommercie
- 4 Hoe gebruik je het bestuursreglement?
 - 4.1. Een model invullen
 - 4.2. Draagvlak voor huis- en gedragsregels
 - 4.3. Bestuursreglement en huishoudelijk reglement en statuten
 - 4.4. Een nieuwe vergunning aanvragen en de gemeente

Bijlagen

- Bijlage 1: Overeenkomst NOC*NSF en de bonden over bestuursreglement
- Bijlage 2: Aanpassing huishoudelijk reglement
- Bijlage 3: Adreslijst van relevante organisaties en websites

1. Inleiding

“Het gebruik van alcohol is van alle tijden en komt in de meeste culturen voor. Aan de consumptie van deze stof zijn onmiskenbaar positieve aspecten verbonden. Alcohol verschaft velen van ons ontspanning. Het brengt gezelligheid en het verhoogt de feestvreugde als er iets te vieren valt. Bovendien staat inmiddels vast dat een geringe wijnconsumptie vanaf de middelbare leeftijd goed is voor hart en bloedvaten.

Echter, de maatschappelijke en de individuele problemen door overmatig alcoholgebruik nemen toe. Daarom moet er iets geregeld worden. Het beleid richt zich op het terugdringen van overmatig alcoholgebruik. Met de nieuwe Drank- en Horecawet geeft het kabinet invulling aan dit beleid”

Met deze woorden lichtte minister Borst het wetsvoorstel voor de wijziging van de Drank- en Horecawet in de Tweede Kamer toe. Hiermee geeft de minister aan dat het zeker niet de bedoeling is om het gebruik en de verkoop van alcohol te verbieden. De nieuwe regels in de Drank- en Horecawet zijn er wel op gericht om overmatig alcoholgebruik tegen te gaan. Of met andere woorden: De wet levert een bijdrage aan het alcoholmatigingsbeleid. Met deze regelgeving wil de overheid het verantwoord alcoholgebruik stimuleren.

Uitgangspunt is dat ook de verstrekker van alcohol verantwoordelijk is voor het alcoholgebruik van klanten. Verstrekkers zijn zowel commerciële horeca-inrichtingen (cafés, bars, restaurants en dergelijke), als niet commerciële instellingen zoals sportkantines. Daar waar alcohol wordt verkocht, dient men zich aan een aantal regels te houden. Eén van de regels is bijvoorbeeld die van de leeftijdsgrens van jonge klanten. Bovendien heeft degene die daadwerkelijk achter de bar staat, verstand van zaken. Hij of zij weet bijvoorbeeld wat de invloed is van (overmatig) alcoholgebruik en hoe je het kunt herkennen en hij weet hoe hij met klanten moet omgaan.

Behalve de nieuwe regels in de Drank- en Horecawet, worden er nog andere zaken ondernomen om het overmatig alcoholgebruik terug te dringen, zoals:

- meer voorlichting en preventie, vooral gericht op jongeren
- betere hulpverlening aan probleemdrinkers en alcoholisten
- scherpere zelfregulering van reclame en promotie; minder reclame
- inzet van het accijnsinstrument; mogelijk accijns op alcohol verhogen

Met de inwerkingtreding van de nieuwe Drank- en Horecawet per 1 november 2000 gelden er een aantal nieuwe regels voor het verstrekken van alcoholhoudende dranken. Omdat de commerciële en niet-commerciële verstrekkers nogal van elkaar verschillen, een sportkantine is heel wat anders dan het plaatselijke café, of de discotheek, moeten zij volgens de wet aan verschillende voorwaarden voldoen. Eén van die nieuwe regels is dat de sportvereniging die een vergunning aanvraagt bij de gemeente in het kader van de Drank- en Horecawet, een bestuursreglement dient te overleggen.

NOC*NSF heeft in samenspraak met de aangesloten bonden en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en na overleg met de ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en Financiën een model bestuursreglement voor sportverenigingen ontwikkeld (zie bijlage 1). In dit model zijn behalve de bepalingen die de Drank- en Horecawet voorschrijft, ook afspraken met betrekking tot paracommercie opgenomen.

Het model bestuursreglement is uitgangspunt voor een te sluiten overeenkomst tussen NOC*NSF en de aangesloten bonden (zie bijlage 1). De bonden leveren volgens de overeenkomst een uiterste inspanningsverplichting om er voor te zorgen dat alle sportverenigingen met een kantine in eigen beheer zo spoedig mogelijk, echter uiterlijk per 1 juli 2001, een bestuursreglement vaststellen. De ministeries van VWS en Financiën en de VNG hebben hun steun toegezegd aan deze benadering.

De toelichting is als volgt opgebouwd

In hoofdstuk 2 kunt u lezen waarom sportverenigingen een bestuursreglement moeten hebben. Hoofdstuk 3 behandelt de drie verschillende delen van het bestuursreglement en waar nodig krijgen de afzonderlijke artikelen een nadere uitleg of toelichting.

Het laatste hoofdstuk laat zien hoe men binnen de vereniging met het bestuursreglement kan omgaan: hoe vult men het model in voor de eigen vereniging en hoe krijgt men draagvlak voor de huis- en gedragsregels. Tot slot is in de bijlagen allerlei relevante informatie met betrekking tot het bestuursreglement opgenomen.

We wensen u veel succes bij het opstellen en gebruiken van het bestuursreglement in uw sportvereniging.

Alcohol; zwak en sterk

Een drank is een alcoholhoudende drank als er meer dan 0,5% alcohol in zit. In de Drank- en Horecawet wordt onderscheid gemaakt tussen zwak-alcoholhoudende drank en sterke drank. Zwak-alcoholhoudende dranken zijn bier, wijn en gedistilleerde dranken met een alcoholgehalte van minder dan 15%. Alle gedistilleerde dranken die 15% alcohol of meer bevatten behoren tot de categorie sterke drank. Er zijn mixdranken die meer dan 15% alcohol bevatten en daarom ook sterke drank zijn.

2 Waaron een Bestuursreglement voor sportkantines?

2.1. Wettelijke grondslag; Drank- en Horecawet

De Drank- en Horecawet is voor de overheid een belangrijk instrument in het alcoholmatigingsbeleid. De wet stelt eisen aan de verkoop, de distributie en de verkrijgbaarheid van alcoholhoudende dranken. Om alcohol te mogen schenken moeten alle ondernemers, maar ook verenigingen met een sportkantine in eigen beheer, een gemeentelijke vergunning hebben (*zie ook hoofdstuk 4*).

Per 1 november 2000 is de nieuwe Drank- en Horecawet in werking getreden. De wet schrijft voor dat sportverenigingen met een kantine in eigen beheer en andere niet commerciële horeca-inrichtingen voor het verkrijgen van een vergunning een bestuursreglement 'alcohol in sportkantines' moeten opstellen. Huis- en gedragsregels, schenktijden en de kwalificatie-eisen voor barvrijwilligers maken deel uit van zo'n bestuursreglement.

Andere voor sportkantines relevante regels uit de wet zijn:

- De term **leidinggevende** vervangt de termen bedrijfsleider en beheerder. Leidinggevendenden zijn tenminste 21 jaar, voldoen aan de eisen van zedelijk gedrag en moeten beschikken over de verklaring Sociale Hygiëne.
- Per sportvereniging moeten minimaal twee leidinggevendenden beschikken over de verklaring Sociale Hygiëne. Zij staan als zodanig op de vergunning vermeld.
- Barvrijwilligers krijgen een instructie over verantwoord alcoholgebruik. De vereniging houdt een registratie bij van deze geïnstrueerde personen.
- Alleen op tijden dat er alcohol wordt geschonken in de sportkantine moet er een gekwalificeerd persoon aanwezig zijn. Dit is ofwel een leidinggevende ofwel een barvrijwilliger die een instructie heeft gevolgd.
- De leidinggevende of barvrijwilliger mag geen dronken personen toelaten en geen alcohol schenken aan personen die al dronken zijn.
- De leeftijdsgrenzen moeten strikt in acht worden genomen. Aan personen beneden de 16 jaar mag geen bier en wijn verkocht worden. De leeftijdsgrens voor sterke drank ligt bij 18 jaar. De verstrekker is in overtreding als de leeftijdsgrenzen niet gehanteerd worden. De koper is niet in overtreding.

Andere regelgeving omtrent alcohol:

Naast de Drank- en Horecawet waar de vergunninghouder (de sportvereniging) zich aan te houden heeft, zijn er natuurlijk ook wetten en regels rond alcohol die gelden voor elke burger in Nederland. Denk daarbij aan:

- Bepaalde wetsartikelen uit het Wetboek van Strafrecht (artikel 453: strafbaar zijn van openbare dronkenschap, artikel 426: strafbaar zijn van ordeverstoring, het hinderen van verkeer en het bedreigen van andermans veiligheid onder invloed van alcohol)
- De Wegenverkeerswet (strafbaar zijn van rijden onder invloed)
- Ook in de Scheepvaartverkeerswet, de Luchtvaartverkeerswet en het Besluit Personenvervoer staat dat het strafbaar is om respectievelijk te varen, vliegen, en te reizen met openbaar vervoer bij "kennelijke staat van dronkenschap".

2.2. Paracommercie

In maart 2000 heeft het Bedrijfschap Horeca eenzijdig de overeenkomsten 'paracommercie' opgezegd die al jaren bestonden tussen NOC*NSF, respectievelijk de aangesloten bonden en het Bedrijfschap. Die overeenkomsten waren destijds (begin jaren '80) de concretisering van de zelfregulering, mogelijk gemaakt in de Drank- en Horecawet van toen. In deze overeenkomsten waren afspraken vastgelegd met als doel de oneerlijke concurrentie tussen sportverenigingen en commerciële horeca tegen te gaan.

NOC*NSF heeft naar een plaatsvervangende nieuwe vorm van zelfregulering gezocht en ervoor gekozen om bepalingen over paracommercie op te nemen in het model bestuursreglement. De bepalingen ten aanzien van paracommercie die in het model zijn opgenomen, zijn ontleend aan de oorspronkelijke overeenkomsten. Door sportverenigingen nu deze bepalingen in hun

bestuursreglement te laten opnemen en door hen daar ook daadwerkelijk aan te laten houden, wordt beoogd ongerechtvaardigde vormen van concurrentie met de reguliere horeca tegen te gaan.

Fiscaal zijn er voor betrokken sportbonden en hun vereniging nog twee voordelen.

In het beginsel is een vereniging vennootschapsbelastingplichtig voorzover zij een onderneming drijft. Dat zal in het algemeen slechts het geval zijn voor de (winstgevende) horeca-activiteiten. De verlieslatende verenigingsactiviteiten vallen daarbuiten en dat verlies kan fiscaal niet met de winst uit de kantine verrekend worden. Volgens een besluit van de staatssecretaris van Financiën wordt, indien aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan, bij de toets of een vereniging vennootschapsbelastingplichtig is, de kantine-exploitatie en de overige activiteiten van de vereniging als één geheel beschouwd. Dit zal in de praktijk vaak tot de conclusie leiden dat de vereniging niet belastingplichtig is voor de vennootschapsbelasting. In het verleden was het naleven van de overeenkomst met het Bedrijfschap Horeca daarbij een belangrijke voorwaarde. Vermoedelijk wordt deze vervangen door de voorwaarde dat een vereniging het model bestuursreglement heeft ondertekend en naleeft.

Bovendien impliceert niet vennootschapsbelastingplichtigheid dat dan ook in beginsel verenigingsbestuurders niet hoofdelijk aansprakelijk zijn in privé voor de verenigingsschulden inzake afdracht van belastingen en sociale premies.

De paracommercie-bepalingen zijn opgenomen in paragraaf 3 van het model bestuursreglement (*zie ook hoofdstuk 3*).

2.3. Verantwoord alcoholgebruik en sport

NOC*NSF onderschrijft de intenties en de doelstelling van het alcoholmatigingsbeleid van de overheid. De bij NOC*NSF aangesloten bonden hebben dit in een motie die in mei 1999 tijdens het directeurenoverleg is ingediend, bevestigd.

Dit betekent dat ook de sportsector verantwoordelijkheid moet en wil nemen voor het stimuleren van verantwoord alcoholgebruik in de sportkantine. Concreet houdt dat in dat elke sportvereniging ervoor zorgt dat er tenminste twee personen (de zogenaamde leidinggevenden) kennis hebben van en inzicht hebben in Sociale Hygiëne en dat barvrijwilligers een instructie over verantwoord alcoholgebruik volgen (zie ook 3.2). In het model bestuursreglement zijn een aantal concrete huis- en gedragsregels opgenomen, waaruit het belang van verantwoord alcoholgebruik duidelijk blijkt.

NOC*NSF is voornemens om in samenwerking met het NIGZ ('Drank maakt meer kapot dan je lief is'), een voorlichtingscampagne voor te bereiden, gericht op sportverenigingen en bezoekers van sportkantines. De voorlichting zal enerzijds gericht zijn op het informeren van de sportverenigingen over de gevolgen van de gewijzigde Drank- en Horecawet. Anderzijds is de sportkantine ook een geschikte plek om de boodschap van 'verantwoord alcoholgebruik' over te brengen aan de bezoekers. Dit laatste mag uiteraard niet strijdig zijn met de bedrijfsmatige kant van de kantine. Als matiging van de alcoholconsumptie leidt tot verminderde omzet, dan is dat een probleem voor sportverenigingen. In plaats van alcohol kan de consument voor aantrekkelijke alternatieven kiezen en dan zal de omzet niet dalen.

Wanneer moet ik nu precies een bestuursreglement opstellen?

Bij de aanvraag van een nieuwe vergunning is de sportvereniging volgens de Drank- en Horecawet verplicht om een bestuursreglement op te stellen dat het verantwoord verstrekken van alcoholhoudende dranken waarborgt. Het NOC*NSF model bestuursreglement kan hiervoor gebruikt worden.

Als er in de bestaande vergunning iets veranderd is, bijvoorbeeld de namen van de op de vergunning vermelde personen, moet men ook een nieuwe vergunning aanvragen. Kijk dus eerst de Drank en Horecavergeving van uw vereniging na.

Zijn er geen wijzigingen in de vergunning opgetreden, dan hoeft de betrokken sportvereniging volgens het overgangsrecht strikt formeel nog geen bestuursreglement te hebben. U kunt dan gebruik maken van een overgangsregeling die stelt dat vergunningen die voor 1 januari 1996 zijn afgegeven geldig blijven zolang de leidinggevenden en de accommodatie niet zijn veranderd.

NOC*NSF adviseert om ook in niet wettelijk verplichte situaties toch reeds een bestuursreglement op te stellen. Hiermee tonen sportverenigingen dat zij hun verantwoordelijkheid ten aanzien van de aspecten sociale hygiëne en paracommercie serieus nemen.

NOC*NSF en de bonden hebben de intentie uitgesproken dat alle sportverenigingen per 1 juli 2001 over een bestuursreglement beschikken.

3. De inhoud van het model Bestuursreglement

In het voorgaande hoofdstuk is duidelijk geworden dat het bestuursreglement meerdere doelen dient. Het is voor sportverenigingen met een kantine in eigen beheer op de eerste plaats een wettelijke verplichting om het verantwoord verstrekken van alcoholhoudende dranken te waarborgen. Op de tweede plaats zijn er in het model bestuursreglement bepalingen opgenomen betreffende paracommercie. Hiermee leggen sportverenigingen en hun bonden afspraken vast waarmee ze oneerlijke concurrentie met de reguliere horeca tegengaan. Op de derde en laatste plaats laten sportverenigingen, vooral met de huis- en gedragsregels uit het bestuursreglement, zien dat ze verantwoord alcoholgebruik serieus nemen.

Het bestuursreglement bestaat uit drie delen: algemene bepalingen, sociaal-hygiënische bepalingen en paracommercie-bepalingen. Hieronder worden de drie delen nader toegelicht. Zonodig komen ook de afzonderlijke artikelen aan bod.

Preambule

Voorafgaand aan de artikelen is een zogenaamde preambule opgenomen. Dit is een korte inleiding op het bestuursreglement. In die inleiding staat wat de grondslag is voor het bestuursreglement, wat er in dit kader onder een sportvereniging en sportkantine wordt verstaan en wat voor regels en bepalingen in het bestuursreglement zijn opgenomen.

3.1. Algemene bepalingen

Het eerste deel met de algemene bepalingen (artikel 1 t/m artikel 3) bevat de begripsbepalingen, wettelijke bepalingen en de wijze van vaststellen en wijzigen van het bestuursreglement.

In artikel 1 zijn de begripsbepalingen zijn opgenomen om de gebruikte begrippen en termen in het bestuursreglement te definiëren of te omschrijven. Zo kan er geen onduidelijkheid of verwarring ontstaan over wat men met een bepaald begrip bedoelt.

In artikel 2 zijn een zevental wettelijke bepalingen uit de Drank- en Horecawet opgenomen. In principe is elke burger geacht de wet te kennen. Echter, de praktijk is vaak anders. De genoemde wettelijke bepalingen zijn het meest relevant voor sportkantines.

Artikel 3 beschrijft wie verantwoordelijk zijn voor de vaststelling van het bestuursreglement en hoe eventuele wijzigingen tot stand komen en vastgesteld worden. In hoofdstuk 4 van deze toelichting bij het bestuursreglement wordt uitgebreid ingegaan op de manier waarop een sportvereniging tot een bestuursreglement kan komen en hoe draagvlak voor de regels verkregen kan worden.

3.2. Sociaal Hygiënische bepalingen

Het tweede deel, de Sociaal Hygiënische bepalingen, is in feite de kern van het bestuursreglement. Dit zijn de bepalingen die volgens de Drank- en Horecawet in een bestuursreglement horen te staan. De gemeente zal bij een aanvraag van een vergunning het bestuursreglement dan ook met name op de artikelen 4 tot en met 9 toetsen.

Artikel 4 is een wettelijke verplichting (artikel 24 van de Drank- en Horecawet). Op de tijden dat er in de sportkantine alcohol wordt geschonken, moet er iemand achter de bar staan, die daartoe gekwalificeerd is. Dit kan één van de twee leidinggevenden zijn die op de vergunning staat. Het mag ook een barvrijwilliger zijn die een instructie 'verantwoord alcoholgebruik' heeft gevolgd en die als zodanig bij de vereniging geregistreerd staat. Bij een eventuele controle door de Keuringsdienst van Waren, de politie of de gemeente zal altijd gekeken worden of de barmedewerker die op dat moment de alcohol verstrekt, hiertoe ook bevoegd is. Zo niet, dan is de vereniging in overtreding en zal er in eerste instantie een waarschuwing volgen (zie ook artikel 9). Een vereniging doet er goed aan om voldoende barvrijwilligers te (laten) instrueren.

Artikel 5 bestaat uit de huis- en gedragsregels van de sportvereniging ten aanzien van het verstrekken en gebruiken van alcoholhoudende dranken in de sportkantine. Van sportverenigingen wordt verwacht dat zij minimaal de in het model genoemde huis- en gedragsregels overnemen. Uiteraard staat het een vereniging vrij om hier zelf nog regels aan toe te voegen.

Alvorens men de huis- en gedrageregels gaat opstellen, is het aan te raden om eerst het huishoudelijk reglement van de vereniging na te kijken. Er zijn sportverenigingen die ook in het huishoudelijk reglement of het kantinereglement al dergelijke regels hebben opgenomen. Deze kunnen dan overgenomen worden in het bestuursreglement (zie ook 4.3).

In artikel 6, eerste lid van het model, dient de vereniging zelf de openingstijden van de kantine in te vullen, zoals die staan vermeld op de Drank- en Horecaverunning. Het bestuur kan incidenteel afwijkende tijdstippen vaststellen of aanhouden bij speciale verenigingsactiviteiten, zoals bijvoorbeeld een verenigingsfeest, barbecue of nieuwjaarsreceptie.

In het tweede lid geeft de vereniging aan wanneer er alcohol wordt geschonken (en wanneer dus niet). Het bestuur kan vaststellen op welke tijdstippen en/of dagdelen door de week en in het weekend er alcohol wordt geschonken. Ook kan het bestuur vaststellen op welke overige dagen, zoals toernooidagen en evenementen geen alcohol wordt geschonken. In het kader van alcoholmatiging is het aan te bevelen om de tijden waarop geen alcohol wordt geschonken uit te breiden. Een bijkomend voordeel is mogelijk dat op de tijden dat er geen alcohol wordt geschonken, ook geen daartoe gekwalificeerd persoon aanwezig hoeft te zijn. Dan mag iedereen bardienst doen.

Het derde lid is bedoeld om alcoholgebruik door jongeren te beperken. De dagen waarop de jeugd wedstrijden of competitie speelt en tijdens jeugdtoernooien wordt er geen alcohol geschonken. Er zijn verenigingen die deze afspraak al langer kennen. Om alcoholgebruik door jongeren te beperken wordt de beschikbaarheid ervan voor deze doelgroep zo beperkt mogelijk gehouden.

Wat is Sociale Hygiëne?

Met Sociale Hygiëne wordt bedoeld dat mensen gezond met elkaar omgaan; dat ze rekening houden met elkaars waarden, normen en rollen. In de sportkantine gaat het vooral om kennis van en inzicht in de invloed van alcoholgebruik (en -misbruik) en hoe men verantwoord alcoholgebruik in de kantine kan bevorderen. Belangrijk hierbij zijn huis- en gedragsregels en sociale vaardigheden om deze regels uit te dragen en na te leven.

Verder houdt Sociale Hygiëne kennis in van de Drank- en Horecawet en verwante regelgeving en de Reclamecode voor Alcoholhoudende Dranken, van verschillende bedrijfsformules en doelgroepen en van technische, bouwkundige en ruimtelijke voorzieningen van de inrichting.

Artikel 7 gaat over de barvrijwilligers. De wet schrijft voor dat op de tijden dat er alcohol wordt geschonken iemand aanwezig moet zijn die daartoe gekwalificeerd is. Dit kan een leidinggevende zijn die in het bezit is van een Verklaring Sociale Hygiëne, of een barvrijwilliger die een instructie heeft gevolgd. De barvrijwilliger moet voldoen aan de kwalificatie-eisen die in het reglement zijn genoemd. De vereniging houdt een registratie bij van barvrijwilligers die een instructie hebben gevolgd. Deze registratie bewaren ze bij het bestuursreglement. Bij een controle kan dan meteen worden nagegaan of de persoon die achter de bar staat en alcohol verkoopt ook daartoe bevoegd is.

In artikel 8 is aangegeven op welke wijze de sportvereniging kenbaar maakt wat de huis- en gedragsregels zijn en dat men aandacht besteedt aan verantwoord alcoholgebruik. De wet schrijft voor dat de leeftijdsgrenzen en de uren dat alcohol wordt geschonken duidelijk zichtbaar in de kantine worden opgehangen. Dit kan op een speciaal daarvoor vervaardigd bord, of bijvoorbeeld met een grote sticker. NOC*NSF is er voorstander van om ook de huis- en gedragsregels goed zichtbaar op te hangen in de kantine. Bezoekers van de kantine weten op die manier wat de regels zijn van de sportvereniging en waar ze zich dus aan dienen te houden.

In artikel 9 zijn de regels opgenomen met betrekking tot controle, klachten en sancties als de afspraken die in het bestuursreglement zijn vastgelegd, niet worden nagekomen. Het bestuur en de leidinggevenden van een vereniging zijn verantwoordelijk voor de naleving van de wet en van het bestuursreglement. De controle van de wet is in handen van de politie en van de Keuringsdienst van Waren. Als een vereniging zich niet aan de regels van de Drank- en Horecawet houdt, kan er een boete worden opgelegd. Uiteindelijk kan ook de vergunning ingetrokken worden.

Hoe kom ik aan een Verklaring Sociale Hygiëne?

U kunt in het bezit komen van de Verklaring Sociale Hygiëne door het examen met goed gevolg af te leggen. SVH Examens is het door de overheid aangewezen instituut die het examen afneemt. Het examen kost ongeveer f132,-- en is vier keer per jaar mogelijk, op meerdere locaties verspreid over het land. Het is mogelijk om het examen te doen zonder een cursus te volgen. Verschillende opleidingsinstituten in het land verzorgen het onderdeel Sociale Hygiëne. Sportverenigingen zijn in het verleden ook door deze opleidingsinstituten benaderd met een cursusaanbod.

NOC*NSF heeft, met de provinciale sportraden, een sportspecifieke cursus Sociale Hygiëne ontwikkeld met een bijbehorend sportspecifiek examen. Ook dit examen geeft recht op de Verklaring Sociale Hygiëne. Zowel in de cursus als in het examen gaat de aandacht in het bijzonder uit naar de praktijk van de sportkantine. Uiteraard komt ook de algemene lesstof aan bod.

De provinciale sportraden bieden cursus en examen regionaal en soms plaatselijk aan. Informeer bij de sportraad in uw provincie. Adressen en telefoonnummers vindt u in de bijlage.

Wat houdt een instructie Verantwoord Alcoholgebruik in?

In een instructie kunnen de volgende onderwerpen aan de orde komen:

- kennis over alcohol en de gevolgen
- eigen waarden en normen
- alcoholwet- en regelgeving
- bestuursreglement alcoholverstrekking voor sportkantines
- vaardigheidstraining

Het is een korte instructie van gemiddeld 2 uur.

Waar kan iemand een dergelijke instructie volgen?

NOC*NSF ontwikkelt samen met NIGZ een Instructie Verantwoord Alcoholgebruik (IVA), zoals hierboven omschreven, speciaal bedoeld voor barvrijwilligers in sportkantines. In de loop van 2001 komt de instructie beschikbaar. De instructie zal verzorgd worden door een ter zake deskundige van een sportbond, een provinciale sportraad of een regionale instelling voor verslavingszorg. Eventueel kunnen leidinggevendenden de IVA binnen hun eigen vereniging verzorgen. De instructie kan, bij voldoende deelname, bij de vereniging verzorgd worden. Meer informatie krijgen sportverenigingen via de eigen bond of provinciale sportraad. Men kan ook zelf contact opnemen.

3.3. Bestrijding paracommercie

Het derde en laatste deel, bestaande uit de artikelen 10 en 11, betreft het voorkomen van oneerlijke concurrentie met de reguliere horeca. De bepalingen in artikel 10 geven aan welke horeca-activiteiten wel en welke niet door een sportvereniging met een kantine in eigen beheer mogen worden uitgeoefend. Veel sportverenigingen zullen al bekend zijn met deze regels. Uit deze bepalingen blijkt duidelijk dat het niet de bedoeling van een sportkantine is om tot een 'echte' horecagelegenheid te worden, die openstaat voor iedereen, lid of geen lid. De horeca-activiteiten van een sportkantine staan altijd ten dienste van de sportvereniging en van de personen die bij de activiteiten van de vereniging betrokken zijn.

Artikel 11 beschrijft in 4 stappen de klachtenprocedure en de mogelijke sancties bij klachten over toepassing van de paracommercie-bepalingen van artikel 10. Het is duidelijk dat de klachtenprocedure hier afwijkt van die bij de Sociaal Hygiënische bepalingen. Klachten over een vereniging kunnen in dit geval ingediend worden door de plaatselijke, reguliere horecagelegenheden of door (een afdeling van) Koninklijke Horeca Nederland. Klagers moeten zich tot de sportbond richten. De sportbond kan zonodig tuchtrechterlijke maatregelen treffen jegens de betreffende vereniging.

4. Hoe gebruik je het Bestuursreglement?

4.1. Een model invullen

Het model bestuursreglement alcoholverstrekking voor sportkantines kan beschouwd worden als een uitnodiging aan het bestuur van een sportvereniging om stapsgewijs te werken aan een eigen verenigingsbeleid met betrekking tot verantwoord alcoholgebruik.

Hiertoe dient dit model bestuursreglement te worden ingevuld. Dit is tevens een wettelijke verplichting, zoals in de eerdere hoofdstukken is beschreven.

Naast voldoen aan de eisen die voortvloeien uit de nieuwe wet- en regelgeving biedt het model bestuursreglement nog een aantal voordelen:

- het biedt duidelijkheid voor alle leden van de vereniging en bezoekers van de sportkantine
- het kan alcoholgerelateerde incidenten voorkomen
- het voorkomt gezondheidsschade door alcohol op korte en lange termijn
- het heeft een gunstig effect op het imago van de vereniging

Het voorliggende model is algemeen geldend voor alle sportkantines in eigen beheer. Het gaat met name om de artikelen 5 en 6 waar de vereniging de eigen afspraken nog moet invullen. Als de gemeente die de vergunning verstrekt nog aanvullende regels stelt, dan is het goed om die ook in het bestuursreglement op te nemen.

4.2. Draagvlak voor huis en gedragsregels

Stap 1: Alvorens een bestuursreglement op te stellen is het raadzaam dat het bestuur de huidige wijze waarop de vereniging met alcohol omgaat, analyseert. Zijn er al geschreven (en ongeschreven) regels met betrekking tot het schenken en het gebruik van alcohol? Vervolgens bespreekt het bestuur hoe deze regels zich verhouden tot de nieuwe wetgeving en tot het model bestuursreglement.

Stap 2: Het bestuur stelt dan de uitgangspunten vast voor het alcoholbeleid van de vereniging. Hierbij kan men denken aan:

- Onze vereniging streeft ernaar dat de leden en bezoekers van de kantine bekend zijn met de eisen en regels die voortvloeien uit de nieuwe wetgeving.
- Onze vereniging zorgt er actief voor dat de eisen en regels die voortvloeien uit de nieuwe wetgeving nageleefd worden.
- Onze vereniging wil bevorderen dat alcoholgebruik binnen de vereniging op een verantwoorde wijze plaatsvindt en wil voorkomen dat overmatig alcoholgebruik gestimuleerd wordt.
- Onze vereniging hanteert een aantal huis- en gedragsregels, die ook in het bestuursreglement zijn vermeld, en geeft daar ook bekendheid aan.

Stap 3: Het invullen van het model bestuursreglement voor de eigen vereniging.

De invoering van het bestuursreglement moet aparte aandacht krijgen, omdat het zorgvuldig moet gebeuren. Indien de vaststellingsbevoegdheid bij het bestuur berust stelt zij zelf het reglement vast. Is dit niet het geval, dan stelt de algemene ledenvergadering formeel het bestuursreglement vast. Ook om draagvlak te krijgen voor de (nieuwe) huis- en gedragsregels moeten alle leden hierover geïnformeerd worden. Zij krijgen het concept bijvoorbeeld allemaal toegestuurd met de agenda en de stukken voor de Algemene Ledenvergadering. Tijdens de Algemene Ledenvergadering is het vaststellen van het bestuursreglement een apart agendapunt. Een van de bestuursleden, of een leidinggevende licht het hoe en waarom toe. Hierbij komen zowel de nieuwe Drank- en Horecawet, als de uitgangspunten voor het alcoholbeleid als de inhoud van het bestuursreglement aan de orde. Als het bestuursreglement vastgesteld is, is het belangrijk om bekendheid te geven aan de invoering ervan. Er kan op verschillende manieren aandacht aan besteed worden, bijvoorbeeld in het verenigingsblad. Ook tijdens een groot toernooi of belangrijke wedstrijd, als er veel bezoekers in de kantine zijn, kan er speciaal aandacht gevraagd worden voor de nieuwe regels en het bestuursreglement. Voor de leeftijdsgrenzen en schenktijden voor alcoholhoudende dranken geldt in elk geval de wettelijke verplichting dat ze duidelijk zichtbaar in de kantine moeten worden opgehangen. NOC*NSF vindt het daarnaast belangrijk dat ook de binnen de vereniging overeengekomen huis- en gedragsregels ten aanzien van alcoholgebruik goed zichtbaar worden opgehangen.

Met creatieve activiteiten kan men de voordelen van het nieuwe bestuursreglement benadrukken. Zo voorkom je dat discussies over het alcoholbeleid en de huis- en gedragsregels een moraliserend karakter krijgen.

Al deze elkaar opvolgende acties, dragen ertoe bij dat er draagvlak ontstaat voor het bestuursreglement en voor het alcoholbeleid van de vereniging.

4.3. Bestuursreglement en huishoudelijk reglement en statuten

De statuten en het huishoudelijk reglement van een sportvereniging moeten sporen met het bestuursreglement. Het bestuursreglement is namelijk een wettelijke verplichting en mag niet in strijd zijn met wat er in statuten en/of huishoudelijk reglement van een sportvereniging is vastgelegd. In de praktijk zullen de statuten meestal geen zaken bevatten die problemen kunnen opleveren voor het bestuursreglement. Wel staan in de statuten de bevoegdheden van het bestuur en regels voor het vaststellen van bijvoorbeeld een bestuursreglement. Afhankelijk van de statuten heeft bij de ene vereniging het bestuur de bevoegdheid om een bestuursreglement vast te stellen en te wijzigen en moet dat bij een andere vereniging voorgelegd worden aan de algemene ledenvergadering. In de voorgaande paragraaf is toegelicht dat het sowieso raadzaam is om het bestuursreglement voor te leggen aan de algemene ledenvergadering vanwege het verkrijgen van draagvlak voor de (nieuwe) regels.

Het huishoudelijk reglement kan (huis)regels bevatten die strijdig zijn met de regels uit het bestuursreglement. Dan moet het huishoudelijk reglement worden aangepast (zie bijlage 2). Dit kan gelijktijdig met en op dezelfde wijze gebeuren als de vaststelling van het bestuursreglement. Het bestuur formuleert een voorstel en legt dat ter vaststelling voor aan de algemene ledenvergadering. Voor zover het huishoudelijk reglement niet voorziet in sanctiebevoegdheden moet ter naleving van het bestuursreglement de volgende sanctiebepaling in het huishoudelijk reglement van de sportvereniging worden opgenomen:

Het bestuur is verplicht, bij overtreding van het gestelde in het bestuursreglement alcoholverstreking voor sportkantines, de in dat reglement genoemde sancties aan betrokkene(n) op te leggen, bij gebreke waarvan de landelijke sportorganisatie waarbij de vereniging is aangesloten kan overgaan tot het opleggen van deze sancties.

Sportverenigingen worden geadviseerd om, gelijktijdig met de vaststelling van het bestuursreglement, deze bepaling over te nemen in hun huishoudelijk reglement.

4.4. Een nieuwe vergunning en de gemeente

De gemeente geeft de vergunning af die nodig is om een horecagelegenheid (in dit geval een sportkantine) uit te baten. De zogenaamde Drank- en Horecaverunning. De gemeente toetst of de sportvereniging voldoet aan de voorwaarden wat betreft leidinggevenden en accommodatie en toetst ook het voorgelegde bestuursreglement. Dit model bestuursreglement is tot stand gekomen in samenspraak met de VNG en men kan er derhalve van uitgaan dat de meeste gemeenten akkoord gaan met dit model bestuursreglement, ingevuld door de betreffende sportvereniging.

Iedere gemeente kan, aanvullend op de Drank- en Horecawet, extra eisen stellen. Dit kan de gemeenten bijvoorbeeld doen ten aanzien van sluitingstijden, vestigingsvoorwaarden voor horeca-inrichtingen (commercieel en niet-commercieel) en het aantal cafés binnen haar grenzen. Deze eisen worden vastgelegd in de gemeentelijke Algemene Politie Verordening (APV). Als u wilt weten of er in uw gemeenten bepaalde voorwaarden zijn gesteld, dan kunt u de APV altijd vrijblijvend bij uw gemeente opvragen. De gemeente kan ook voorschriften of beperkingen aan de vergunning verbinden aangaande paracommercie. Zij zal dit niet doen als er in het bestuursreglement bepalingen aangaande paracommercie zijn opgenomen conform het model bestuursreglement.

De gemeente kan een vergunning weigeren of intrekken als de vereniging zich niet aan de gestelde voorwaarden houdt. Dit kan zijn als de leeftijdsgrenzen niet in acht worden genomen, of als er sprake

is van overlast of een onveilige situatie. De gemeente zal bij klachten over een bepaalde sportvereniging de politie vragen om de betreffende sportkantine te bezoeken.

Hoe kom ik aan een gemeentelijke vergunning?

Om in het bezit te komen van een gemeentelijke drank- en horecaverunning belt u naar de afdeling vergunningen van de gemeente. U krijgt dan speciale formulieren waarmee u de vergunning kunt aanvragen. De betreffende ambtenaar, meestal de ambtenaar bijzondere wetten, zal u uitnodigen voor een gesprek waarin een lijst met diverse punten besproken wordt. Deze lijst verschilt per gemeente. De aanvraag dient in elk geval vergezeld te gaan van de gegevens van de twee leidinggevenden en een vastgesteld bestuursreglement.

Bijlage 1

Overeenkomst

De ondergetekenden:

1. De te gevestigde vereniging met volledige rechtsbevoegdheid:, hierna ook te noemen: de sportbond, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door:
2. De te Arnhem gevestigde vereniging met volledige rechtsbevoegdheid: Nederlands Olympisch Comité*Nederlandse Sport Federatie, hierna ook te noemen NOC*NSF, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door mr. drs. Th. Fledderus;

in aanmerking nemende dat:

- NOC*NSF na overleg met de ministeries van VWS en Financiën en met de VNG een model bestuursreglement heeft ontwikkeld ter nakoming van de eisen van sociale hygiëne en ter voorkoming van paracommercialisme in de sport in Nederland;
- dit bestuursreglement door alle sportverenigingen met een kantine in eigen beheer die lid zijn van de bond en die na 1 november 2000 een nieuwe Drankvergunning aanvragen, dient te worden overgenomen en nagekomen;
- partijen ter naleving en handhaving van deze verplichting het navolgende overeen wensen te komen;

komen overeen als volgt:

1. De sportbond levert een uiterste inspanningsverplichting voor de invoering en handhaving van het bovenbedoelde bestuursreglement bij de bij haar aangesloten sportverenigingen die daartoe verplicht zijn vanwege een nieuwe aanvraag van een Drankvergunning na 1 november 2000.
2. De sportbond zal de bij haar aangesloten sportverenigingen die daartoe (nog) niet verplicht zijn, verzoeken dit bestuursreglement toch in te voeren.
3. De sportbond gaat zonedig over tot het nemen van de sancties, zoals deze in het bestuursreglement zijn omschreven, jegens in gebreke zijnde sportverenigingen, als bedoeld in artikel 1.
4. Deze overeenkomst is aangegaan voor onbepaalde tijd.

Aldus in tweevoud opgemaakt en ondertekend te, op 2001.

1.

2.

Sportbond

NOC*NSF
Mr. Drs. Th. Fledderus

Bijlage 2

Aanpassing Huishoudelijk Reglement

1. Sportverenigingen met een kantine in eigen beheer zijn wettelijk verplicht (artikel 9 Drank- en Horecawet) tot het hebben van een bestuursreglement alcoholverstrekking indien na 1 november 2000 een nieuwe Drankvergunning wordt aangevraagd. Voor de sport zijn in dit bestuursreglement ook bepalingen inzake paracommercie opgenomen. Ter nakoming dient navolgende sanctiebepaling te worden overgenomen in het huishoudelijk reglement van de sportvereniging:

Het bestuur is verplicht bij overtreding van het gestelde in het bestuursreglement alcoholverstrekking sancties aan betrokkene(n) op te leggen.

Toelichting

Voor zover het huishoudelijk reglement niet voorziet in sanctiebevoegdheden dienen deze te worden toegevoegd om zonodig sanctionering van overtreding van het bestuursreglement alcoholverstrekking mogelijk te maken.

Bijlage 3

Belangrijke gegevens en adressen:

Voor nadere informatie en vragen over de consequenties van de nieuwe Drank- en Horecawet, het model bestuursreglement en de implementatie hiervan kunt u contact opnemen met uw sportbond of provinciale sportraad.

Voor adressen en telefoonnummers van uw sportbond raadpleeg de website:
www.sport.nl/sportgids

Voor vragen over sportspecifieke trainingen en examens Sociale Hygiëne voor leidinggevenden en de Instructie Verantwoord Alcoholgebruik voor barvrijwilligers raadpleeg uw provinciale sportraad:

Stichting Provinciale Groninger Sportraad	Tel: 0598-323200
SPORT Fryslân	Tel: 058-2677910
SPORTDrenthe	Tel: 0528-233775
Sportraad Overijssel	Tel: 038-4577777
Gelderse Sport Federatie	Tel: 026-4834530
Sportservice Flevoland	Tel: 0320-251113
Stichting Sportservice Midden Nederland	Tel: 030-2322927
Sportservice Noord-Holland	Tel: 023-5319475
Stichting Provinciale Sportraad Zuid-Holland	Tel: 0174-244940
Stichting Zeeuwse Sportraad	Tel: 0118-640700
Sportservice Noord-Brabant	Tel: 013-5349027
Stichting Symbiose, Unit Sport	Tel: 046-4208000

Ook voor bestelling van deze folder kunt u bij de sportbonden of provinciale sportraden terecht.

Voor algemene vragen of overige vragen kunt u contact opnemen met:

NOC*NSF
Breedtesport
Postbus 302
6800 AH Arnhem
telefoon 026-4834739
fax: 026-4822809
www.sport.nl/sportgids

Voor de volledige wettekst van de Drank- en Horecawet:

Bezoek de website van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport: www.minvws.nl. Kijk onder volksgezondheid bij het thema alcohol, tabak, drugs en gokken. De wettekst is te downloaden.

Voor informatie over alcoholvoorlichting:

Nationaal Instituut voor Gezondheidsbevordering en Ziektepreventie (NIGZ)
Postbus 500, 3440 AM Woerden; telefoon 0348-437600. Webadressen:
www.alcoholvoorlichting.nl en www.benijsterkerdandrank.nl.

Voor klachten over de uitvoering van de Drank- en Horecawet:

De Keuringsdienst van Waren, Postbus 20350, 2500 EJ Den Haag.
Klachtenlijn: 0800-0488 (gratis)

Klachten over reclame en verkoop van alcoholhoudende drank:

Stichting Verantwoord Alcoholgebruik
Postbus 30223, 3001 DE Rotterdam; telefoon 010-4133811. De Stiva is een organisatie van de
Nederlandse alcoholproducenten en importeurs van bier, wijn en gedistilleerde dranken.
Klachtenlijn: 0900-46578482 (75 ct/min.) www.stiva.nl en www.genietmaardrinkmetmate.nl

Colofon

Toelichting bij het Bestuursreglement 'Verantwoorde alcoholverstrekking' voor sportkantines

Samenstelling en redactie
NOC*NSF Breedtesport

Vormgeving en opmaak
Daarom Ontwerpburo, Arnhem

Druk
Drukkerij De Rijn, Dieren

Productiebegeleiding
NOC*NSF Communicatie & Marketing

Publicatienummer: NOC*NSF 520

NOC*NSF
Breedtesport
Postbus 302
6800 AH Arnhem
Telefoon: 026-4834439
Fax: 026-48222809
www.sport.nl

Gemeente Utrecht
Stadsontwikkeling - Sector Publieke Diensten
Afdeling Frontoffice & Vergunningen / Balie Bouwen, Wonen & Ondernemen.
Rachmaninoffplantsoen 61
3533 JZ Utrecht
030-2864802